

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878. Första Kammaren. N:o 42.

Onsdagen den 15 Maj.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades 2 protokollsutdrag för sistlidne dag och protokollet för den 6 i denna månad f. m.

Herr Statsrådet *Friherre von Otter* framträdde och öfverlemnade till Herr Talmannen Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående beviljande af ett kreditiv att i händelse af behof användas till neutralitetens upprätthållande.

Herr Talmannen emottog den Kongl. propositionen med förklarande, att Kammaren skulle egna densamma grundlagsenlig behandling; hvarefter propositionen föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 57, 2:dra punkten föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

1:sta omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 57, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda nådiga framställning, till fartygsmateriel beviljar 2,100,000 kronor samt deraf anvisar 500,000 kronor, att såsom extra anslag för år 1879 utgå, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts berörda nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Första Kammarens Prot. 1878. N:o 42.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—70.
Nej—46.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 214, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 46 Ja och 143 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 116 Ja och 189 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 58, 1:sta punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

2:dra omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 58, punkt. 1:o.)

Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts nådiga framställning derom, att för Intendenten vid Göteborgs utredningsförråd, f. d. Öfverstelöjtnanten Johan Fredrik Flach må å Allmänna Indragningsstaten uppföras pension af 1,800 kronor, att från och med månaden näst efter den, i hvilken han från intendentsbefattningen blifver entledigad, under hans återstående lifstid utgå, röstar

Ja;
Den, det ej vill, röstar
Nej;

Vinner Nej, har den ifrågavarande pensionen blifvit till ned-satt belopp af 1,050 kronor utaf Riksdagen beviljad.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—89.
Nei—27.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 215, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 59 Ja och 130 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 148 Ja och 157 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af

Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 58, 2:dra punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition.

3:dje omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 58, punkt. 2:o.)

Den, som vill bevilja den för Regementskommissarien, Majoren Carl Johan Schildt äskade årliga pension till belopp af 1,400 kronor, att från och med månaden näst efter den, i hvilken han blifver från regementskommissariebefattningen entledigad, under hans återstående lifstid från Allmänna Indragningsstaten utgå, röstar

Ja;
Den, det ej vill, röstar
Nej;

Vinner Nej, har den ifrågavarande pensionen blifvit till ned-satt belopp af 800 kronor utaf Riksdagen beviljad.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit så-lunda:

Ja—90.
Nej—25.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och af-sändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 216, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 66 Ja och 122 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 156 Ja och 147 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 58, 3:dje punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

4:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 58, punkt. 3:o.)

Den, som vill bevilja den för Regementsläkaren m. m. J. M.

Lemchens enka, Johanna Lovisa Lemchen, född Söderström, äskade pension af 400 kronor årligen, att af henne tillträdas med innevarande års början, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—103.

Nej—12.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 217, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 90 Ja och 99 Nej samt att båda Kamrarnes sammanställande röster befunnits utgöra 193 Ja och 111 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 58, 4:de punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

5:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 58, punkt. 4:o.)

Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts nådiga framställning derom, att Öfveringenjören vid Rikets Generallandtmäterikontor Erik Gustaf Liunggren må blifva å Allmänna Indragningsstaten öfverflyttad med rätt att derå från början af år 1879 uppbära sin nuvarande lön med dyrtidstillägg 3,600 kronor årligen; dock att, derest han blifver befördrad till annan tjänst å rikets stat, han skall vara pligtig att i allo frånträda aflöningen på indragningsstat, om denna understiger eller är lika med den nya lönen, samt att å den förra vidkännas motsvarande afdrag, i den mån den öfverstiger berörda nya lön, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, är Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt af Riksdagen bifallen, att Öfveringenjören Liunggren blifvit å Allmänna Indragningsstaten öfverflyttad med rätt att derå från början af år 1879 uppbära sin nuvarande lön 3,000 kronor årligen; dock att, derest han varder befordrad till annan tjänst å rikets stat, han skall vara pligtig att i allo frånträda lönen på indragningsstat, om denna understiger eller är lika med den nya lönen, samt att å den förra vidkännas motsvarande afdrag, i den mån den öfverstiger berörda nya lön.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—85.
Nej—31;

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 218, som upplästes, och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 44 Ja och 143 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 129 Ja och 174 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anstäldes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 58, 5:te punkten, föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

6:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 58, punkt. 5:o.)

Den, som vill, att Riksdagen åt extra Provincialläkaren A. F. Lindfors' enka, Lovisa Carolina Lindfors, född Sandelin, och hennes oförsörjda dotter Maria Lovisa beviljar en årlig pension af 400 kronor, röstar

Ja;
Den, det ej vill, röstar
Nej;

Vinner Nej, har förslaget om beviljande af berörda pension icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—102.
Nej—11.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 219, som upplästes, och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 105 Ja och 78 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 207 Ja och 89 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Andra punkten af dess memorial N:o 59 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

7:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 59, punkt. 2:o.)

Den, som vill godkänna följande aflöningsstater:

för landssekreterare och landskamrerare:

i Malmöhus, Elfsborgs, Östergötlands, Skaraborgs, Göteborgs och Bohus, Kalmar, Kristianstads och Wermlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400.	3,000.	7,400.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	3,000.	8,000.

i Jönköpings, Kronobergs, Stockholms, Kopparbergs, Örebro, Gefleborgs, Wester-Norrlands och Södermanlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400.	2,500.	6,900.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	2,500.	7,000.

i Blekinge, Hallands, Westmanlands, Upsala, Westerbottens, Norrbottens, Jemtlands och Gotlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400.	2,000.	6,400.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	2,000.	7,000.

röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen godkänt följande aflöningsstater:

för landssekreterare och landskamrerare:

i Malmöhus, Elfsborgs, Östergötlands, Skaraborgs, Göteborgs och Bohus, Kalmar, Kristianstads och Wermlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400.	2,500.	6,900.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	2,500.	7,500.

i Jönköpings, Kronobergs, Stockholms, Kopparbergs, Örebro, Gefleborgs, Wester-Norrlands och Södermanlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400.	2,000.	6,400.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	2,000.	7,000.

i Blekinge, Hallands, Westmanlands, Upsala, Westerbottens, Norrbottens, Jemtlands och Gotlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400.	1,500.	5,900.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	1,500.	6,500.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—80;
Nej—36.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammarerna; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 220, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 56 Ja och 132 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 136 Ja och 168 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i tredje punkten af dess memorial N:o 59 föreslagna och af båda Kamrarna godkända voteringsproposition:

8:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 59, punkt. 3:o)

Den, som vill godkänna följande aflöningsstat:

för kronofogde:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Expens- medel.	Summa.
vid tillträdet	3,000.	1,000.	300.	4,300
med ålderstillägg efter 10 år ...	3,500.	1,000.	300.	4,800.

röstas

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen godkänt följande aflöningsstat:

för kronofogde:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Expens- medel.	Summa.
vid tillträdet	2,500.	1,000.	300.	3,800.
med ålderstillägg efter tio år ...	3,000.	1,000.	300.	4,300.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—85;

Nej—31.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag N:o 221, som upplästes, och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 70 Ja och 118 nej samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 155 Ja och 149 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets den 14 i denna månad bordlagda memorial N:o 62, angående aflönningen för Justitie-ombudsmannen och de vid hans expedition anstälde tjänstemän och vaktmästare.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Stats-Utskottets nedannämnda, den 14 i denna månad bordlagda utlåtanden och memorial, nemligen N:o 63, med anledning af *ej mindre* Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående beviljande af låneunderstöd för fullbordande af bergslagernas jernvägsaktiebolags jernvägsanläggning *än ock* väckta motioner angående dels inköp af Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg, dels underdånig anhållan om förordnande af en komité med uppdrag att utreda,

huruvida det må vara för staten fördelaktigt att förvärfva de med statsjernbanesystemet i förbindelse stående enskilda jernvägar, dels ock anvisande af 30 millioner kronor till inköp af enskilda jernvägar;

N:o 64, i anledning af erhållen återremiss å Stats-Utskottets utlåtande N:o 45, angående afsöndring af jord från sergeantbostället Bergane N:o 1 och öfverstebostället Kastellgården; samt

N:o 65, i anledning af väckt motion om inställande af alla åtgärder för den nya bergslagsrättans påförande.

Föredrogs och godkändes Bevillnings-Utskottets den 14 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 11, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i en punkt af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 9, angående stämpelpappersafgiften.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Särskilda Utskottets den 14 i denna månad bordlagda memorial N:o 3, angående aflöning åt Utskottets tjänstemän och vaktbetjening.

Efter föredragning af Andra Kammarens den 14 i denna månad bordlagda protokollsutdrag N:o 208, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 31, om underdånig skrifvelse angående förvärfvande till statsdomän af egendomen Hammarby; beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende för vidare utredning till sitt Tillfälliga Utskott N:o 2,

---

Herr Talmannen tillkännagaf, att anslag blifvit utfärdadt till sammanträdet fortsättning kl. 7 e. m.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 10 och 11 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning angående förbättrad pensionering för landtmäteristaten.

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.*

Mom. litt. a.

Bifölls.

Mom. litt. b.

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.
(Forts.)*

Herr Statsrådet Thyselius: Då Stats-Utskottet icke funnit skäl att tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition om förbättrad pensionering för kommissionslandtmätare, vare sig med hänsyn till den tid, då pensionsrätten skulle inträda, eller med afseende på det belopp, hvartill den, enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle förhöjas, så anhåller jag att få yttra några ord i anledning af de motiv, som Utskottet anfört för sitt afstyrkande.

Utskottet säger först, att det synes, som "kommissionslandtmätarne knappast kunna anses i egentlig mening vara i statens tjänst, då de hvarken af staten åtnjuta någon aflöning eller, när de ej efter enskildt aftal med jordegare åtaga sig förrättningar, hafva i och för sin befattning några särskilda åligganden". Det förhåller sig visserligen så, att kommissionslandtmätare sakna lön; men detta utgör ingalunda något bevis derpå, att de icke äro i statens tjänst. För att kunna intagas på landtmäteristaten erfordras att hafva aflagt vissa examina, och de befordringar, som der skola ega rum, för att landtmätare må med laga verkan kunna företaga förrättningar, kunna icke meddelas annat än i stadgad ordning. Dessutom få landmätnarne ganska väl vidkännas, att de äro statens tjänstemän och det i flera hänseenden. De äro ställda under allvarlig kontroll af flere statens tjänstemän och myndigheter, af Konungens Befallningshafvande, af landtmäteristyrelsen och af domaren. Dessutom förekommer, att de icke kunna anses såsom fria yrkesmän, då för alla deras förrättningar bestämda taxor äro fastställda, vid hvilka de skola hålla sig. Ytterligare åtnjuter staten den förmån af landtmätarens anställande, att desse hafva skyldighet att aflemna renoverade exemplar af kartor vid de förrättningar, som de verkställa. Dessa kartor skola ingifvas till Generallandtmäterikontoret, och detta eger i följd häraf, utan att någon uppoffring å statens sida egt rum, en kartesamling till ett värde af flera millioner kronor. Dessa kartor äro icke blott till gagn för jordegare, hvilka af dem kunna hemta upplysningar, utan de utgöra äfven ett underlag för de topografiska och ekonomiska karteverken, hvilket staten i annat fall varit nödgad att med stora omkostnader förskaffa sig.

Hvad angår, att det skulle bero på enskilda aftal med jordegare, om landtmätarne skola få sig anförtrödda tjänsteförrättningar eller ej, så är detta icke heller fullt öfverensstämmande med verkliga förhållandet. Sådana aftal kunna grundläggas att de få verkställa en förrättning, hvaraf tredje mans rätt icke är beroende; men är förhållandet motsatt, såsom vid skiften och annat, så fordras dertill icke blott att den, som söker förrättningens verkställande, begär att få en bestämd landtmätare, utan äfven att de, hvilkas rätt kan vara i fråga, deröfver höras, och det beror på Konungens Befallningshafvande att meddela förordnande eller icke.

Vidare förekommer i betänkandet följande yttrande: "Å andra sidan är bestämmandet af kommissionslandtmätarnes antal öfverlemnadt åt länsstyrelsernas pröfning, enär, enligt gällande landtmäteriiinstruktion, kommissionslandtmätare, hvilka, efter anmälan af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, utaf landtmäteristy-

relsen hos Kongl. Maj:t till sina befattningar föreslås, skola anställas i länen till så stort antal, som behovet fordrar“. Jag ber att härvid få anmärka, att icke blott kommissionslandtmätarne och förste landtmätarne, utan äfven vice kommissionslandtmätarne, kunna med full laga verkan företaga och afsluta laga skiften och andra förrättningar, samt att således ett större antal vice kommissionslandtmätare minskar behovet af de ordinarie tjänstemännen. För öfrigt är det icke på Konungens Befallningshafvande det beror, huruvida landtmätare skola utnännas eller icke. Konungens Befallningshafvande eger väl att derom göra anmälan, hvilken sedan af landtmäteristyrelsen till Kongl. Maj:t ingifves; men den dagliga erfarenheten visar, att ett stort antal af de landtmätare, som af Konungens Befallningshafvande anmälas för att utnännas till kommissionslandtmätare, icke vinna sådan befordran. Enligt gällande stadganden kan en vice kommissionslandtmätare efter två års tjänstgöring anmälas till erhållande af fullmakt såsom kommissionslandtmätare, men Kongl. Maj:t har under de senare åren icke bifallit sådant för den, hvilken kortare tid än fem år varit vice kommissionslandtmätare.

Förbättrad pensionering för landtmäteristaten.
(Forts.)

Utskottet säger vidare: “Då inom flera provinser arbetena med laga skiften torde vara i det närmaste afslutade, har det förefallit anmärkningsvärdt, att kommissionslandtmätarnes antal det oaktadt under de sista 25 åren ökats. Enligt erhållen upplysning utgjorde nemligen år 1853 deras antal 190, men uppgår nu till 262“. Det förhåller sig så; men det är att märka, att af dessa 262 landtmätare äro icke mindre än 46 anstälde såsom afvittrings- och storskiiteslandtmätare och såsom sådane, efter tillryggalagd bestämd tjänstetid och uppnådd lefnadsålder, berättigade att erhålla pension till belopp af icke blott 1,600 kronor, utan 2,000 kronor. Afräknas nu desse 46 kommissionslandtmätare, som tjänstgöra i annan egenskap, ifrån antalet 262, återstå 216; men det är vidare att märka, att under nyss nämnda tid har antalet af vice kommissionslandtmätare nedgått från 189 till 69, eller med 120 personer. Ser man nu efter, huru det förhåller sig med antalet af kommissionslandtmätare och vice kommissionslandtmätare under åren 1853—1877, så finner man, att antalet af landtmätare nedgått med mer än 100. Det är nämndt, att landtmätarnes antal är obestämdt, och så måste förhållandet vara; men vid beräkningen af den tjänstetid, som för en kommissionslandtmätare erfordras för erhållande af pension, fästes afseende icke blott på den tid, han tjänstgjort såsom kommissionslandtmätare, utan äfven på hans tjänstetid såsom vice kommissionslandtmätare, och detta med allt skäl, enär tjänstgöringen är densamma och enda skilnaden är den, att vice kommissionslandtmätaren icke får hafva medhjelpare. När så är förhållandet, betyder det i afseende på pensionsrätten intet, om han längre eller kortare tid kvarstått såsom vice kommissionslandtmätare innan han till kommissionslandtmätare varder utnämnd.

Alla de skäl, som Utskottet anfört, synas sålunda vara vederlagda. Det är nemligen ådagalagd, att kommissionslandtmätarne

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.
(Forts.)*

icke blott äro statens tjänstemän, utan äfven att de hafva att för-
rätta befattningar, som äro af stor vigt för det allmänna.

Jag har dock att i detta hänseende erkänna, att ett tillägg
kan vara att göra till Kongl. Maj:ts proposition, och det tillägget
är af Herr Nordenfelt föreslaget. Det kan nemligen, såsom reser-
vanten anmärkt, inträffa, att till följd af den särskilda beskaffen-
heten af landtmätarnes tjänstgöring en sådan möjligen undan-
drager sig landtmäterigöromålen och egnar sin tid åt annan sys-
selsättning, och vid sådant förhållande böra pensionsvilkoren så
bestämmas, att endast verklig tjänstgöring berättigar till erhål-
lande af pension. Att få upplysningar i nu omnämnda afseende
möter ingen svårighet, emedan uti Landtmäterikontoret föres nog-
grann räkning öfver hvarje förrättning, som en landtmätare har
sig anförtrodd, och der kan regeringen alltså erhålla kännedom
om hans verksamhet.

Då nu desse landtmätare, i motsats mot andra tjänstemän,
äro utan lön och deras viktiga förrättningar utöfvas utan någon
utgift från statens sida, är det icke då billigt att, när de uppnått
en hög ålder, då helsa och krafter äro medtagna af deras ansträn-
gande förrättningar och de i följd deraf icke vidare kunna med
desamma fortsätta, samt då de, såsom i allmänhet är förhållandet,
icke kunnat under sin kraftigare ålder lägga tillsammans något för
ålderdomen, — är det icke då billigt, att under sådana förhållanden
staten träder emellan och tillförsäkrar dem någon högre pension,
än den som nu är bestämd?

Jag hemställer till följd häraf, att Kammarén ville såsom
sitt beslut antaga den af Herr Nordenfelt afgifna reservation,
hvilken fullkomligt öfverensstämmer med Kongl. Maj:ts proposi-
tion utom i det hänseendet, att såsom ett ytterligare vilkor för
åtnjutande af pension skulle stadgas, att kommissionslandtmätaren
skall pröfvas hafva, så vidt på honom berott, under 25 års tid
varit verksam såsom landtmäteritjänsteman eller i annan statens
tjänst.

Grefve af Ugglas: Jag vill förbigå den af Utskottet berörda
frågan, huruvida kommissionslandtmätarne skola anses såsom sta-
tens tjänstemän eller icke, och jag gör detta så mycket hellre,
som detta icke utgjorde den egentliga grunden för det beslut, Ut-
skottet fattat, utan beslutet härrörde hufvudsakligen deraf, att
man icke ansåg rätt att belasta staten med ett pensionsbelopp,
som, då antalet pensionstagare vore obestämdt, icke kunde när-
mare fixeras. Herr Statsrådet och Chefen för Civildepartementet
har framställt en beräkning öfver antalet af landtmätare förr och
nu för att vederlägga, hvad Utskottet i det afseendet anført. Jag
saknar likväl deruti en uppgift, nemligen angående det antal landt-
mätare, som år 1853 användes vid afvittringarne. Dessutom fram-
står alltid det förhållande, att år 1853 pågingo de laga skiftena
som bäst, under det att de numera äro i de flesta provinser af-
slutade. Det är gifvet, att det antal kommissionslandtmätare,
som nu under sådana förhållanden behöfves, icke kan uppgå till

det antal, som för åtskilliga år sedan eller 1853 erfordrades. Någon beräkning i afseende härå har Herr Departementschefen icke afgifvit. Men jag får för min del förklara, att, efter hvad mig synes, står det förhållande, som nu eger rum, icke i öfverensstämmelse med hvad det på grund af verkliga behovet borde vara. Jag tror således icke, att det kan vara för staten fördelaktigt att hafva ett så stort antal landtmätare, och ehuru, enligt hvad Herr Departementschefen yttrat, till kommissionslandtmätare icke utnämnas andra än de, som i fem år varit i tjenst såsom vice kommissionslandtmätare, torde antalet ändock betydligt öfverstiga hvad som nu finnes vara behöfligt. Detta innebär en obeständhet, som jag tror borde vara undanröjd, innan bifall lemnas till den Kongl. propositionen. Hvarken för staten eller för samhället eller för landtmätarne sjelfve kan jag finna, att det kan vara nyttigt att uppmuntra personer att i ökadt antal ingå på landtmäterivägen, och detta måste dock blifva händelsen, om man för deras ålderdom försäkrar dem om en viss inkomst, oberoende af om denna blifvit genom någon större verksamhet påkallad eller icke. Är nemligen min uppfattning riktig, att det finnes flere landtmätare än som behöfvas, så är det gifvet, att det finnes många, hvilka, äfven om de vilja vara verksamme, icke kunna erhålla sysselsättning, och i detta afseende har jag beträffande Herr Nordenfelts reservation att göra anmärkning emot, att landtmätare, endast om han, "så vidt det på honom berott", förrättat sin tjenst, skulle erhålla pension, och att endast den, som undandragit sig tjenstegöromålen, skulle vara dertill oberättigad. På grund af det ökade antal kommissionslandtmätare — ett antal som är större än behovet kräfver — beror det nemligen ofta icke på landtmätarne sjelfve, om de kunna erhålla sysselsättning eller icke.

Det är dessa förhållanden som gjort, att jag slutit mig till det förslag, som af Utskottet blifvit framställt, hvarå jag nu får anhålla om proposition på bifall.

Herr Widmark: Då Herr Civilministern så utförligt yttrat sig i ämnet, skulle för mig icke återstå annat än att instämma i hans yttrande. Jag gör det äfven, men vill dock tillägga några ord.

Här är i Utskottets betänkande sagdt, att kommissionslandtmätare, enär de ej efter enskildt aftal med jordegare åtaga sig förrättningar, icke hafva i och för sin befattning några särskilda åligganden. Detta är icke en sanning. Gällande instruktion förbinder landtmätaren att verkställa de order han får. Han eger icke dertill svara ja eller nej. Han kan genom böter och förelägganden tillförbindas att fullgöra sin skyldighet mot taxa, som är bestämd i lag. En viss sanning ligger dock i det nämnda uttalandet af Utskottet, men det blir blott på en sida. Skiftesstadgan och dertill hörande författningar gifva sökanden rättighet att föreslå den landtmätare, han vill hafva, och gifvet är, att i praktiken faller det sig så, att landtmätaren tillfrågas och att

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.
(Forts.)*

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.
(Forts.)*

jordegaren ingalunda vill tvinga sig till en landtmätare. Sålunda kan denne å ena sidan blifva fri från en förrättning, men frihet att skaffa sig sysselsättning, den är just genom denna åtgärd förhindrad. Den åldrige med tung fot och hand och med försvagadt öga kan icke arbeta med samma energi och kraft som en yngre. Valet af förrättningsman faller sålunda på den yngre och raskare. Den frihet, landmätaren i detta fall har, kan visserligen vara en slags frihet att komma från arbete, men är han arbetslysten eller behöfver han för sitt uppehälle skaffa sig sysselsättning, så eger ett motsatt förhållande rum. Jag klandrar icke denna jordegarens valfrihet, ty den är till skiftesverkets fromma och till jordegarens båtнад.

Ända från 1840 till senaste tid hafva de, som haft denna angelägenhet om hand, aktat nödigt tillse, att tillräckligt antal landtmätare funnits; äfven detta till skiftesverkets fromma. Jag tror således icke, att det är skäl att, för att möjligen bespara pensioner, åtminstone i de delar af riket, der skiftena ännu icke äro fullbordade, göra inskränkning i landtmätarnes antal, så att desse, sig till fromma, kunna draga ut på tiden och derigenom öka skiftesomkostnaderna; utan fördelaktigt måste vara, att skiftet raskt fortgår. På senare tiden har likväl ett annat förhållande mot förr inträffat i fråga om landtmätericorpsens rekrytering. Nu rekryteras icke denna corps så som förut. 1849 antogos icke mindre än ett hundra elever. Nu är medium för året sexton å sjutton, men flertalet slutar utan att hafva tagit landtmäterixamen, så att då i början af 1850-talet examinandi i nämnda examen voro ungefär 40 stycken, på senare tiden inträffat, att ingen examinand funnits, eller blott 3 å 4. Således är klart, att antalet landtmätare minskas af sig sjelft, ty ingen kan väl föreställa sig, att någon vill egna sig åt landtmäteriet, aflägga de prof, som erfordras och tjena under de år, som äro nödvändiga för att vinna befordran, för att vara utan sysselsättning under verksamhetsåren och vid uppnående af pensionsåldern vinna en pension af 1,600 kronor. Jag föreställer mig, att en ung man under sådana förhållanden, i stället för att blifva landtmätare, väljer annan bättre och lämpligare sysselsättning. Det är just landtmäteriets särskilda beskaffenhet, det inquietanta, som ligger i sjelfva handläggningen af förrättningarne, det obehag, som är förenadt med rättegångsväsendet dervid, och risken att för ett enkelt räknefel få årslångt lönlöst arbete som gör, att landtmätarne tröttna och begagna den utväg, jag nyss nämnde, att vigilera sig fria från förrättningar och egna sig åt annat. Då detta är en sanning, måste jag gilla den reservation, som af Herr Nordenfelt blifvit framställd och vill ingalunda godkänna, att, derföre att åtskilliga tröttna på halfva vägen, de, som hålla ut till sena ålderns dag, icke skola få den ersättning, som dem bör tillkomma, helst det kanske icke är beroende på dem att de under sista tiden af deras verksamhet icke hafva så mycket att göra som de skulle vilja. Jag anser derföre, i motsats mot talaren på stockholmsbänken, att denna ofrivilliga sysslolöshet äfven

måste, på sätt Herr Nordenfelt föreslagit, få räknas dem till godo, då det just kan vara genom deras egna föregående ansträngningar som en senare sysslolöshet uppkommer.

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.
(Forts.)*

Emellertid heter det i betänkandet, att all ledning saknas för bedömande af de kostnader, som skulle föranledas af förhöjning i pensionerna för dessa tjänstemän. Jag tror, att, om till en början pensionärernas antal skulle blifva stort, det icke kan fortsättas länge, enär den klass, som skall rekrytera kommissionslandtmätarne, är i starkt nedgående. År 1853 utgjorde, såsom Herr Civilministern upplyste, vice kommissionslandtmätarnes antal 189 och nu blott 69. Att Kongl. Maj:t icke likgiltigt befordrat till kommissionslandtmätare, kan man sluta deraf, att bland dessa 69 vice kommissionslandtmätare flere finnes så beskaffade att man på förhand kan se, att de icke kunna befordras. 17 stycken äro nemligen öfver 50 år, deribland flera 60-åringar. Emellertid har man, i afseende på bedömandet af kostnaden för landtmätarnes pensionering, en faktor, som är betecknande, eller att det vid jemförelse med andra tjänstemän verkligen visar sig, att landtmätarens yrke är helsopröfvande. Så t. ex. af 117 kronofogdar hafva 20 pension. Precist samma siffra gäller i fråga om härads-skrifvarne. Deremot hafva af öfver 200 kommissionslandtmätare icke flere än 25 pension. Af 24 förste landtmätare finnes blott en pensionerad.

På grund af hvad jag anfört anhåller jag om bifall till Herr Nordenfelts reservation.

Herr Wennerberg: Det mesta af hvad jag kommer att anföra kan icke blifva annat än en summarisk repetition af det som Chefen för Civil-departementet yttrat. Jag ber dock att få göra en sådan och tillägga något litet.

Hela motiveringen i Utskottets utlåtande kan jag icke finna vara öfverbevisande eller ledande till det slut, hvartill Utskottet kommit. Visserligen äro kommissionslandtmätarne statens tjänstemän, om de också icke uppbära någon lön, ty enligt den förnyade nådiga instruktionen för landtmätare af den 6 Augusti 1874 hafva de sig ålagdt att för statens räkning verkställa åtskilliga förrättningar. En sådan ganska betungande, som de måste fullgöra utan all ersättning; är renoveringen af upprättade kartor och handlingar. Man skulle kunna säga, att detta icke vore så synnerligen viktigt, och dock är det just på dessa kommissionslandtmätarnes renovationer, hvilka ingå till Generallandtmäterikontoret, som hela vårt ekonomiska, topografiska och geologiska karteverk är bygd, och som utgöra ett arkiv af det största värde. Jag medgifver, att, om ock detta är så värdefullt, det derföre icke är skäl att också anse sjelfva arbetet lika makt-påliggande; men det är det, ty landtmätarne hafva juridiskt ansvar, och det måste för dem vara ganska oroande att tänka sig för ett fel kunna riskera den ringa timliga välfärd, som de mödosamt kunnat förvärfva.

Det är fullt sant, att de laga skiftena på senare tider be-

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.
(Forts.)*

tydligt aftagit och att man derföre kan hafva skäl till förundran öfver, att landtmätarnes antal likväl så starkt vuxit; men en beräkning är redan gjord af Chefen för Civil-départementet, som fullt besvarar det spørsmålet. Dessutom bör man komma ihåg, att det icke är blott laga skiften, som utgöra förrättningar för dem, utan att deruti äfven ingå s. k. "andra landtmäterigöromål", som äro af stor vikt för det allmänna. Hvad Kronobergs län angår, hafva på senare tiden laga skiften blott varit 11 årligen, under det "andra landtmäterigöromål" i medeltal uppgått till 96.

Det allmänna kan i alla fall icke undvara en större trupp af skicklige landtmätare, och att tillökningen i deras antal nu i jemförelse med hvad det var 1853 skulle vara så obegriplig, kan jag icke heller gå in på; ty äfven om den beräkning, som Herr Civilministern framställt, icke lägges till grund för bedömande af detta förhållande, förklaras denna tillökning af det större intresse för dessa deras förrättningar, som måste hafva inställt sig i samma mån, som det svenska jordbruket gått framåt.

Vill man jemföra kommissionslandtmätarne med närstående personer, som redan fått pension, så finnas i detta hänseende inga lämpligare än de i norra länen anstälde afvittringslandtmätarne. De hafva 2,000 kronor i pension. Äfven med en annan corps kan jemförelse ske, nemligen landtbruksingeniörerne, som fått pension af 3,000 kronor, oaktadt deras förrättningar mest äro beroende på enskilde personers åtgöranden och de icke äro underkastade det stränga juridiska ansvar som kommissionslandtmätarne.

Det nämndes nyss af en statsutskottsledamot, att detta vore en farlig väg att beträda, enär möjligen pensionen skulle göra, att flere personer än som behöfdes ingingo på denna bana. Ett sådant antagande har icke erfarenheten att stödja sig på, och jag tror icke, att i allmänhet någon, i synnerhet då fråga är om en så underordnad tjänst som denna, låter sig in på en sådan bana af lockelse till en osäker pension, som först finge uppbäras vid 60 års ålder, efter ett strängt och helsobrytande arbete. Det har af samme utskottsledamot blifvit anmärkt mot Herr Nordenfelts reservation, att deri förekomma orden: "så vidt på honom berott". Jag tror icke, att dessa ord innebära stor fara. Så vidt det på kommissionslandtmätaren beror, har han ännu på de flesta ställen full tjänstgöring. Man vänder sig nemligen till de dugligaste, och för dem, som icke blifva använda, finnes en klausul i reservationen, som gör, att staten icke lemnar pension till dem. För öfrigt och på de skäl, som af Herr Civilministern äro utförligare framlagda, yrkar jag afslag å Utskottets betänkande och bifall till Herr Nordenfelts reservation.

Grefve af Ugglas: Jag är egentligen uppkallad af den talare, som frågade, huruvida väl någon skulle kunna inbilla sig, att en person skulle vilja egna sig åt landtmäteri, genomgå derför erforderlig examen och förspilla tiden utan sysselsättning under större del af sina kraftigaste lefnadsår. Jag får säga, att jag

tror, att en person väl kan lockas att använda några år för att genomgå den examen, som för landtmätare är behöflig, samt att några år tienstgöra för att derigenom försäkra sig om en pension af 1600 kronor vid 60 års ålder. Det har äfven af den siste talaren nämnts, att han ej ansåge, att det gerna kunde vara möjligt, att en sådan pension skulle vara lockande, men om verkliga förhållandet är, såsom det åtminstone i några län bestämdt är, att flere landtmätare nu inträda än som, tillsammans med de förutvarande, kunna få full sysselsättning, då de hafva en pension af 900 kronor i perspektiv, så tror jag att en fördubbling af pensionens belopp kunde göra verkan. Dertill får jag säga en sak. Det står visserligen i reservantens förslag "så vidt på honom berott", men detta kan tydas på två sätt. Det ena är att verkligheten för många landtmätare skulle finnas, för att hvarje skall kunna få full sysselsättning, äfven om han vill hafva. Det andra är att personer som ingå såsom landtmätare så begå, att de icke blifva kallade att utföra en mängd skiften och andra förrättningar därför att de äro långsammare i handläggningen. Jag vet, att det funnits landtmätare, som haft ganska stor annan verksamhet, än som skulle vara landmätare betrodd, och ingalunda varit intresserade att genom flit och raskt arbete blifva kallade af enskilda personer till förrättningar och derigenom dragas från någon annan verksamhet, på hvilken de skördat ganska betydliga inkomster. Det är sådana förhållanden, som kunna uppstå genom det tillägg, Herr Nordenfelt föreslagit. Jag har redan förut framhållit, att jag icke anser det gagneligt hvarken för staten eller för landmätaarne sjelfva, att ett större antal än behöfligt är lockas in på landmätarebanan. Min uppfattning af saken är, att sedan de svåraste landmäteriarbeten nu i de flesta provinser äro undangjorda, det icke kan vara behof af så många landtmätare som finnas, hvilket äfven tyckes vara deras mening, som yrka bifall till reservationen, ty hvarför skulle man annars använda uttrycket "så vidt på honom berott". Funnes ej flere landtmätare än behofvet kräfde, så vore ju ingen annan än den, som genom sjuklighet kommit i sådan ställning att han icke haft fullt arbete, förtjent af pension. Jag vet därför icke om ej de, som yrka bifall till reservationen, inom sig sjelfva hysa den öfvertygelse, att antalet landtmätare är för stort.

Jag anhåller om bifall till Utskottets hemställan.

Herr Widmark: Med anledning af den siste talarens ytt-
rande får jag förklara, att just detta förbehåll "så vidt på honom berott" är ett korrektiv för att icke en person som ej arbetat skall få pension, och att det kan vara nödigt att nu införa ett sådant förbehåll, härleder sig icke hufvudsakligen deraf att man väntat att det skall blifva för många landtmätare hädanefter, utan deraf att på åtskilliga ställen finnas för många, så att de icke alla hafva full sysselsättning. Emellertid är detta ett förhållande som reglerar sig sjelf, hvilket man kan se deraf, att i Malmöhus

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.
(Forts.)*

län ej finnas fler än 3 vice kommissionslandtmätare, i Blekinge endast två samt i Södermanlands, Kristianstads och Göteborgs län icke en enda.

Då jag förra gången hade ordet, glömde jag att yttra mig i afseende å den framhållna sannolikheten för en höjning af statsverkets utgifter för landmätares pensionering. Jag tror, att genom antagande af Herr Nordenfelts reservation antalet pensionstagare skulle minskas, ty nu lemnas ju en pension af 900 kronor åt alla, blott de nått den föreskrifna åldern. Således om de, som varit sysslolösa, ej skulle få pension, så skulle det kunna hända, att antalet pensionstagare så minskades, att slutsumman ej blefve större, ehuru pensionernas belopp för hvar och en höjdes. Derjemte är ett annat förhållande att beakta. Nu är beslutadt, att förste landtmätarne skola få 2,500 kronors pension, och blir då den föreskrift qvarstående att kommissionslandtmätarne erhålla endast 900 kronors pension, så blir efter all sannolikhet följden af det orättvisa i pensionernas så olika belopp, att mer än hittills förste landtmätarne tillsättas efter anciennitet. Bland dem uppstår således en raskare afgang, och deras pensionering skulle då förorsaka en högre statsutgift, än om kommissionslandtmätarne finge den ifrågasatta pensionen. Jag tror därför att pensionssumman till landtmäteristaten skulle snarare minskas än ökas genom antagande af det förbehåll, som föreslås i reservationen.

Jag fortsätter mitt redan gjorda yrkande.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad och Herr Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till det förevarande momentet och dels att Kammaren, med afslag derå, skulle bifalla Herr Nordenfelts mot Utskottets hemställda afgifna reservation, i hvad den anginge kommissionslandmätares pensionering; framställdes propositioner på dessa yrkanden och besvarades med många ja och nej i blandning, hvaruppå, och efter det propositionen på bifall till momentet ånyo blifvit gjord och på enahanda sätt besvarad, Herr Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Votering begärdes, till följd hvaraf uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

“Den, som bifaller mom. b i Stats-Utskottets utlåtande N:o 56, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren Utskottets hemställda och bifaller den af Herr Nordenfelt afgifna, vid utlåtandet fogade reservation, i hvad den afser kommissionslandmätares pensionering.“

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—43.
Nej—45.

*Förbättrad
pensionering
för landtmä-
teristaten.
(Forts.)*

Mom. litt. c.

Grefve af Ugglas: I denna punkt har jag icke kunnat dela Utskottets mening. Det må vara huru man vill att vilja ställa andre landtmätare nära kommissionslandtmätare, finner jag en icke så obetydlig skilnad dem emellan. Och dertill kommer att jag icke anser det staten värdigt, att, då andre landtmätare-tjensterna beslutats skola indragas, staten ej låter de få, endast 6, återstående andre landtmätarne, af hvilka den äldste är 72 år och den yngste 58 år, erhålla en pension, någorlunda motsvarande hvad som borde sådana tjänstemän tillkomma. Jag anhåller därför att Kammaren måtte bevilja detta ringa antal tjänstemän den pension, som Kongl. Maj:t begärt. Utgiften därför blir icke stor.

Herr Statsrådet Thyselius: Sedan Grefve af Ugglas begärt bifall till Kongl. Maj:ts proposition, anhåller jag blott att med honom få instämma.

Grefve Lagerberg: Jag är äfven reservant i denna fråga och ber att få instämma i det yttrande, Grefve af Ugglas afgifvit. Jag tager för gifvet att efter den utgång, sista voteringen erhöi, Kammaren ej gerna kan undgå att bifalla Kongl. Maj:ts proposition.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, och Herr Talmannen yttrat, att under densamma endast hade yrkats afslag å det förevarande momentet samt bifall till Kongl. Maj:ts motsvarande framställning, gjordes först proposition på bifall till momentet, hvarvid svarades många nej, jemte några ja, och sedermera proposition på afslag derå samt bifall till hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit, då svaren utföllo med många ja jemte några nej, och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Föredrogs ånyo och bifölls Stats-Utskottets den 10 och 11 i denna månad bordlagda memorial N:o 60, med förslag till åtskilliga stadganden, hvilka böra införas i det nya reglementet för Riksgäldskontoret.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Lag-Utskottets den 10 och 11 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 39, i anledning af väckta motioner om lagstiftningsåtgärder i syfte att förekomma skogsbrist.

*Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogsbrist.*

Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogs-
brist.
(Ports.)

1:sta punkten.

Herr von Gegerfelt: Vid granskning af Lag-Utskottets förevarande utlåtande torde första intrycket deraf vara en viss förvåning öfver de många reservationer, som medfölja utlåtandet, och det stora antal af Utskottets ledamöter, som derjemte anmält att de icke i beslutets fattande deltagit. Men om icke dessa reservationer funnes och icke dessa anmälanden, skulle må hända förvåningen vara ännu större öfver den starka omkastning i meningar som gjort sig gällande sedan 1874. Kammaren behagade påminna sig, att Kongl. Maj:t då aflät en proposition om antagande af en lag i syfte att ålägga afverkare att vidtaga åtgärder för att befordra skogens återväxt. För handläggning af denna Kongl. proposition jemte åtskilliga enskilda motioner tillsattes ett särskildt Utskott, som afgaf betänkande. Detta betänkande blef i hufvudsakliga delar af Andra Kammaren bifallet, hvaremot denna Kammare biföll ett af åtskilliga reservanter uppgjortt förslag till lag. Begge lagförslagen likasom Kongl. Maj:ts proposition sammanstämde deri, att den som afverkade skog skulle också vara skyldig att sörja för dess återväxt. Under den långa diskussion som föreföll var knappt någon meningsskiljaktighet derom. De skiljaktiga meningarne rörde nemligen påföljden för underlåtenheten att ställa sig lagens föreskrifter i detta hänseende till efterrättelse, och denna påföljd var olika i den Kongl. propositionen, Utskottets förslag och reservanternes förslag. Nu har en motionär, sedan frågan hvilat 4 år, återupptagit den och framkommit med förslag till ett fjerde sätt att förmå afverkare att fullgöra sina skyldigheter med afseende å återväxt. När frågan förekom i Utskottet, företog sig Utskottet att söka sammanjemka de särskilda meningar, som under öfverläggningarne vid 1874 års riksdag gjorde sig gällande, att uppfatta det rationellaste deri och således utarbета ett lagförslag. Resultatet af detta arbete blef det lagförslag, som jag i min reservation upptagit med några obetydliga förändringar. Vid ärendets slutliga behandling i Utskottet lyckades emellertid förslaget icke att vinna pluralitet för sig, och vid detta förhållande har jag ansett mig böra upptaga detsamma och dertill vördsamt yrka bifall.

Såsom skäl för afslag har Utskottet anfört, bland annat, att då vid 1874 års riksdag Kamrarnes stannade i skiljaktiga beslut och någon sammanjemkning af meningarne då ej kunde ske, det icke skulle vara lämpligt att nu framkomma med ett sammanjemkningsförslag. Det skälet torde endast behöfva återopas för att i och med detsamma anses vederlagdt. Hvad för öfrigt återopas af Utskottet är det vanliga skälet, att man vill motsätta sig hvarje ingrepp i den enskilda eganderätten i fråga om skogsafverkning, och jag lemnar det skälet i sitt värde. Men de åsigter, Utskottet nu uttalat, delades icke af 1874 års Riksdag, och det torde vara lämpligt att Kammaren och Riksdagen nu yttra sig, huruvida meningarne ändrat sig.

Jag får nu värdsamt yrka bifall till det lagförslag, som vid min reservation är fogadt.

Lagstiftningsåtgärder i syfte att förekomma skogsbrist.
(Forts.)

Herr von Kræmer: Det påstående, som af den siste talaren blifvit anfördt, att det skulle ålegat Utskottet att företaga en sammanjemkning af de olika meningarne vid 1874 års riksdag, kan jag icke betrakta såsom annat än en ny konstitutionel teori. Jag tror, att hvarje fråga skall behandlas efter de förhållanden, under hvilka den vid hvarje särskild riksdag förekommer. Enligt mitt förmenande kunde Utskottet icke af något vara pligtigt att försöka åstadkomma ett sammanjemkningsförslag af en förfluten Riksdags Kamrars olika meningar. Utskottet hade, efter min tanke, att taga förslaget, sådant det är vid denna riksdag väckt, i betraktande och efter förtjenst behandla det samma. Men det skälet, att redan på förhand ett slags bifall till den väckta motionen skulle vara alldeles nödvändigt därför att åstadkommandet af en sammanjemkning varit för Utskottet en pligt, kan jag icke finna befogadt, utan anser jag att man bör ställa frågan på sin rätta ståndpunkt samt här granska och bedöma förslagen i och för sig, så väl Utskottets som reservantens.

Om jag då ställer mig på detta plan, synas mig de skäl, som Utskottet anført på sidorna 6 och 7, så talande för det slut, hvar till Utskottet kommit, att jag icke kan neka mig nöjet att åtminstone påminna Kammaren om deras innehåll genom att uppläsa något af hvad Utskottet anført. Utskottet säger: "utan yttersta nödtvång bör staten icke ingripa i den enskildes hushållning med sin egendom. Skogens bästa skydd är dess insedda värde". Helt och hållet instämmer jag i denna tankegång och skulle lifligt önska att samma öfvertygelse gjorde sig gällande här, så att man sluppe dessa oupphörligt återkommande förslag till inskränkningar i eganderätten. Utskottet säger vidare: "åfångt skall lagstiftningen, utan att kunna vädja till det enskilda intresset, söka medelst lagbud förekomma skogens missvård." På sidan 7 yttrar Utskottet. "Vid stadgandet af förordningens obligatoriska giltighet för hela riket synes allt för liten hänsyn vara tagen till de så skiljaktiga förhållanden, som i olika trakter af vårt vidsträckta land äro rådande". Detta skäl må väl af enhvar erkännas såsom ensamt i och för sig afgörande. Huru vill man åstadkomma en skogslagstiftning, som kan passa på samma gång för rikets norra orter, der nittionio hundredelar af landet äro be vuxna med skog, och de mera skogfattiga trakterna i rikets mellersta och södra delar. Reservanten yttrar till stöd för sitt förslag: "Lagstiftarens rätt att inskränka enskilda egares frihet att efter godtfinnande förfoga öfver sin skog, när deras egen omtanke visat sig otillräcklig att betrygga framtidens behof, är numera temligen allmänt inom rättsvetenskapen erkänd och i främmande länders lagstiftning beagnad.

Det var då väl att ordet "temligen" står der, ty annars hade påståendet, efter mitt förmenande, varit väl djerft, men då ordet "temligen" står der framför "allmänt", så menas må hända dermed

Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogs-
brist.
(Forts.)

t. ex. Tyskland, der, såsom vi under föregående diskussioner i frågan fått veta, stränga skogslagar gälla och nästan i alla stater ålägganden finnas för den enskilde med afseende å skogens skötande. Men mångfaldiga gånger har också blifvit förklaradt, att förhållandena der äro helt olika med våra. Inom de tyska småstaterna upptager skogsarealen kanske 3 å 4 tiondedelar af landets areal, och af skogsareal tillhör må hända blott *en* tiondedel enskilde personer.

Jag hemställer, om det icke är en himmelsvid skilnad att lagstifta för sådana länder, der skogen till stor del är försvunnen och största delen af den skog, som återstår, tillhör staten, samt den, som är i enskildes ego, fått kvarstå endast därför, att marken der den växer är särdeles lämplig till skogsväxt och deremot icke gerna kan användas till något annat. Under sådana förhållanden synes det mig visserligen att det vore onödigt äfven i sådana länder att lagstifta om skogen, men sådana åtgärder kunna dock der försvaras. Huru olika är icke förhållandet i vårt land, der skog upptager en så stor del af landets yta! I skogsstyrelsens berättelse för detta år får man upplysning om att af hela landets areal icke mindre än 75 procent utgöres af skog. Kan man i ett sådant land finna lämpligt att börja tala om, såsom reservanterne i första punkten gjort, att till skogsbörd skall bibehållas den egentliga skogsmarken? Hvem skall afgöra hvad som är egentlig skogsmark? Jag betvivlar till och med, att många större egendomsegare skulle vara i stånd att precis säga, hvilken del af den skogbevuxna delen af deras egendom, som borde såsom egentlig skogsmark för alltid bibehållas, och så mycket mindre är detta möjligt i ett helt land.

Det stöd, som vid föregående riksdagar blifvit anfördt för statens befogenhet att ingripa i den enskildes rätt öfver sin skog, och det enda principiella skäl, som skulle kunna tala därför, om detta skäl vore riktigt, är att den enskilde väl må vara orubbad i sin egande- och dispositionsrätt öfver sin egendom, så länge detta angår endast honom sjelf, men deremot skyldig att underkasta sig vissa inskränkningar, då han genom sina förfoganden kan skada andra. Och man har då sagt, att detta skulle vara förhållandet, om skogen nedhögges, emedan klimatet i landet derigenom skulle betydligt försämras. Denna den enda hållbara positionen i striden mot den enskildes rätt öfver sin skog har dock nu blifvit öfvergifven och, som jag tror, med fog. Jag vill blott påminna om, att kort före frågans behandling i fjol hade den ledamot i Andra Kammaren, Herr Axell, som nu väckt denna motion, låtit i en af de större tidningarne, "Dagligt Allehanda", införa en artikel, som på det mest fullständiga sätt och med stöd af alla möjliga vetenskapliga auktoriteter visade, att allt det der talet om klimatets försämring genom skogens uthuggande är alldeles ogrundadt. Jag har denna artikel med mig, men vill icke besvära med dess fullständiga uppläsande. De resultat, hvartill författaren deri kommer, äro emellertid, 1:o med afseende å påståendet, att nederbörden skulle minskas, att, enligt vetenskapliga auktoritetens intyg i de

länder, såsom Frankrike, England m. fl., der skogen är till största delen uthuggen, regnmängden tilltagit. Vidare och med afseende å påståendet att skogens bibehållande skulle vara fördelaktigt för jordtemperaturen, visar han med intyg, grundade på observationer för 30 till 40 år, att skogen sänker jordtemperaturen under våren med 28 procent och under sommaren med 24 procent och att luftens medeltemperatur på ställen, der skogen blifvit uthuggen, långt ifrån att försämras, stigit med 8 å 10 procent.

Och slutligen beträffande påståendet att skogen skulle lemna skydd mot vindar visar författaren, att det är endast på ett ytterst kort afstånd från träden, som de lemna detta skydd, nemligen inom 10 å 11 gånger trädets höjd eller inom en rayon af omkring 300 alnar. Jag har velat påminna om denna artikel derför att den synes mig vara så särdeles sakrik och så fullständigt undanröjda påståendet att skogens förminskande skulle vara ett ingrepp i andras rätt och således motivera en befogenhet för staten att inskränka den enskildes rätt öfver sin skog.

Om jag härefter öfvergår till sjelfva lagförslaget, har jag redan tagit mig friheten påpeka, hvilka svårigheter som möta redan i första paragrafen med afseende på bestämmandet af hvad som bör betraktas och bibehållas såsom skogsmark. I samma paragraf möter ännu en svårighet genom tillägget: "der den ej odlas till åker eller äng, användes till nödig beteshage" etc. eller, såsom en reservant föreslagit: "afstänges till nödig beteshage". Det är då ett högst eget sätt att befrämja skogsväxten att förvandla skogen till beteshage, d. v. s. utöda den så att endast några toppade björkar och dylikt stå kvar och till på köpet konsumera de återstående skogsprodukterna till stängsel deromkring. I den provins, jag mest känner till, nemligen Södermanland, är vanliga förhållandet, att hagmarken är fullt ut lika stor och på de flesta ställen till och med större än den egentliga skogsmarken, men der pågår en för skogskulturen mycket helsosam rörelse, bestående deri, att man, inseende det oegentliga i det anförda förhållandet, i allmänhet börjar lägga ut hagmarken till skog, men om man genom detta förfarande, genom bortrifvande af gärdesgårdarne utsätter sig för att, så att säga, blifva stäld under polisuppsigt, skall helt naturligt denna helsosamma rörelse i riktning af skogsmarkens ökande, skogskapitalets förbättrande, snart nog hämmas. Hela denna lag är i sjelfva verket ingenting annat än en bearbetning af Gotlandslagen, och det är en offentlig hemlighet, att denna lag var riktad mot ett enskildt handelshus, som bedref skogsafverkning. Man har också mycket riktigt genom denna lag lyckats få detta handelshus att inställa sin afverkning och taga bort sina sågar, och så klagat man i år öfver att exporten af virke fallit med 20,000,000 kronor. Jag vill fråga, om detta är konsekvent!

Jag kunde hafva mycket att tillägga, men vill nu endast påpeka det ytterst stora obehag, som för den enskilde måste uppstå genom ett stadgande sådant som det i 3 paragrafen, hvilken lyder:

"För utöfvande af uppsigt öfver denna författnings efterlefnad skall vederbörande landsting för den tid och till det antal, lands-

Lagstiftningsåtgärder i syfte att förekomma skogsbrist.
(Forts.)

Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogs-
brist.
(Forts.)

tinget bestämmer, välja tillsyningsmän, hvilka hafva till åliggande att, när föreskrift i författningen eller beslut, som med tillämpning deraf är gifvet, öfverträdes eller icke behörigen iakttages, derom hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande göra anmälan.“

Jag tycker, att det nära på är ovärdigt att ställa den enskilde under en sådan kontroll, att betrakta en skogsegare snart sagdt såsom en brottsling och ställa en person utom de lagliga förhållandena därför att han råkar hafva en del af sin egendom i skog! Jag röstar af fullaste öfvertygelse och i den tro, att jag derigenom gagnar skogsskötseln, för bifall till Utskottets hemställan, och jag ber, att de, som icke kunna instämma i de teoretiska åsikter, jag nu framlagt mot all lagstiftning för skogen, åtminstone måtte erkänna, att det *nu* framlagda förslaget icke kan gagna skogskulturen i landet och på sådan grund lika med mig antaga Utskottets afstyrkande förslag.

Herr Adelsköld: Jag är till största delen förekommen af den förste talaren, som uppträd i denna fråga och refererat innehållet af Kongl. Maj:ts proposition år 1874, rörande lag om skogens återväxt, Särskilda Utskottets deröfver afgifna tillstyrkande utlåtande och Riksdagens i anledning deraf fattade beslut. Denne talare anförde äfven, att under diskussionen öfver denna fråga här i Kammaren icke någon meningsskiljaktighet förspordes med afseende på nödvändigheten af en förbättrad skogslagstiftning, och att åsikterna voro delade allenast i fråga om sättet eller grunderna för en sådan lag. Utskottets betänkande inkom likasom nu till Riksdagen i dess sista timme, och Kamrarne fattade, såsom Herrarne erinra sig, olika beslut angående några detaljer i frågan, som därför förföll. Men denna Kammares samtliga ledamöter, som yttrade sig i frågan, med undantag af en, Friherre Cederström, talade för behofvet af lagstiftning till skogarnes skyddande äfven här i Sverige.

Innan jag går vidare, ber jag att få säga några ord med anledning af den siste talarens anförande. Det skulle blifva allt för vidlyftigt och dessutom onödigt att följa hela hans långa anförande, helst som de skäl han anført *mot* skogens skyddande vederläggas dagligen af erfarenheten, men några delar deraf äro af beskaffenhet att icke böra lemnas alldeles obesvarade. Han sade, att 75 procent af hela vårt lands areal utgöres af skog och att en lag till skogens skyddande mot förstörelse därför skulle vara öfverflödig, då landet eger så mycket af denna Guds gåfva, att brist derpå aldrig kan uppstå. Men, mine Herrar! då skogslagskomitén, hushållningssällskapen, de stora landtbruksmötena och landtbruksakademien, eller just de auktoriteter, hvilkas omdöme borde gälla i frågan, framhållit och bevisat, att årliga skogsafverkningen i landet är större än tillväxten, är det ju temligen klart, att det måste gå med skogskapitalet, huru stort eller litet det må vara, som med hvarje annat kapital att, om man tager deraf mer än afkastningen eller räntan, skall det efter hand minskas och förr eller senare förintas.

Vidare yttrade han, att den föreslagna lagen skulle utgöra ett mycket svårt ingrepp i den enskildes eganderätt. För min del kan jag icke medgifva att detta skulle blifva förhållandet. Förslaget tillerkänner hvar och en rätt att handskas med sin skog huru han behagar, att hugga ned allt eller låta det stå qvar, han är blott skyldig att sörja för skogens återväxt, och deri kan jag ej se något synnerligen stort ingrepp i eganderätten, ty detta måste vara till jordegarens fördel, ty i annat fall vore det väl ingen, som befattade sig med någon åtgärd för skogens återväxt, såsom nu är händelsen å alla välskötta egendomar, der egaren tänker på framtiden och sina efterkommandes väl.

Lagstiftningsåtgärder i syfte att förekomma skogsbrist.
(Forts.)

Samme talare anförde en af motionären i frågan under sistlidet år författad tidningsartikel, deri motionären ville visa, att allting är väl bestäldt och att icke någon skogslagstiftning skulle behöfvas samt att alla de olyckor, som vetenskapen och erfarenheten visat blifva skogssköflingens följder, skulle vara gripna ur luften. Detta eger sin fullkomliga rättighet, och jag har själf läst och tillvaratagit denna tidningsartikel, men deraf sluter jag endast, att, då motionären, med sådana åsichter för ett år sedan, nu framlagt ett förslag till lagstiftning mot skogens utrotande, Herr Axell som är en helt ung man, med det förflutna året blifvit klokare. Den ärade talaren trodde också, att handelsbalansen skulle kunna betäckas genom skogsafverkning i stor skala; och jag föreställer mig äfven, att denna så kallade balans eller synbarliga skilnad mellan export och import skulle ställa sig ytterst fördelaktigt för ett antal år, om man derunder högge ned all landets skog, men jag tviflar på att detta vore till fördel i längden för det allmänna, ty då man vet, att exporten af virke i närvarande stund inbringar omkring 100 millioner kronor, tror jag, att det ligger stor vikt uppå att tillse, att vi äfven i framtiden kunna påräkna denna inkomst; ty skulle hela skogskapitalet uttagas på en gång, som jag fattade den ärade talarens mening, så tror jag att man sedan finge svårt att få en ständigt växande budget att gå ihop.

Enligt hvad jag trott mig finna är det nu framlagda lagförslaget behäftadt med åtskilliga brister.

Först och främst räknar jag såsom en brist, att i detsamma icke alls talas om skydd mot skogens förhärjande. Det finnes ingenting deri, som hindrar de förderliga speulationsköpen af skogsafverkning på längre eller kortare tid, hvarefter köpmannen med sin vinst på fickan reser all verdens väg och lemnar marken åt sitt öde. I Danmark och på flera andra ställen är stadgadt, att, om en skogsegendom köpes, får afverkning af skogen under vissa år derefter (i Danmark 10 år) icke ske i större skala än som är med dess bestånd förenligt. Genom ett sådant stadgande förekommas till stor del de skogsköp för skogens afverkning och förhärjande, hvarom jag talat, och då man vet, att här i landet bedrivnas sådana affärer icke allenast af landets egna innebyggare utan äfven i stor skala af utlänningar, som icke hafva annat intresse än den största möjliga vinst för ögonblicket, så tror jag

*Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogs-
brist.
(Forts.)*

att ett liknande stadgande för Sverige som i Danmark icke skulle vara olämpligt. Äfven torde det med de ordalag, som i förslaget begagnas, blifva svårt att bestämma hvad som menas med "skedd afverkning", när, som oftast sker, så kallad blädning begagnas, det vill säga skogen icke kalhugges, utan endast större eller mindre träd fällas, så att alltid en del kvarstår. I Norrland t. ex. tager man i allmänhet endast de stora träden, som äro användbara till sågblockar och bjelkar, ehuru i vissa trakter, der den grofva skogen uthuggits, äfven sparrhygge pågår i oroväckande skala; i andra delar af landet fällas träd af mindre dimensioner allt efter som exportkostnaden minskas, så att vid vestra kusten, der afståndet till utlandet är kortast, och således transportkostnaden lägst, hugges pitprops och allt som kan förvandlas i penningar, hvarvid endast de skadade och odugliga träden och förkrympta buskar lemnas kvar.

Vid blädning, äfven den allra skarpaste, kvarstår således alltid en del träd och buskar, och med den föreslagna redaktionen kunde fråga uppstå om lagen just i det fall då den strängast borde tillämpas, eller vid skarp blädning, är tillämplig.

Det är dessutom en annan omständighet, som jag förut sökt framhålla, då jag yttrat mig i skogsfrågor.

Jag tror nemligen att det blir mycket svårt att stifta en gemensam skogslag för hela riket, som blefve passande och tillämplig under alla förhållanden, och att man derföre borde stifta om icke särskilda provinslagar åtminstone zonlagar för olika delar af landet. Jag vill emellertid nu lemna detta derhän och har endast velat framhålla några omständigheter, som jag ansett böra uppmärksammas då en skogslag skall stiftas för Sverige. Då emellertid förhållandet är, att vi nu icke hafva någon skogslag alls, och då nuvarande oeffterrättighetstillstånd icke i längden kan fortfares — ty det skulle ställa oss allt för långt efter andra civiliserade nationer — kommer jag, som anser att någon lag är bättre än ingen, att gifva min röst för det nu framlagda förslaget till skogslag. Hvilket förslag, motionärens eller reservanternas, som här bifalles, fäster jag mig icke så mycket vid, ty jag anser skilnaden icke vara så stor, att icke hvilket som helst af dessa kan antagas. Jag tycker emellertid nästan mera om motionärens förslag än reservanternas, derföre att första punkten i det senare förslaget, som lyder: "lemnas ej fröträd, ungskog eller växande plantor kvar till den mängd och beskaffenhet, att deraf kan vinnas erforderlig återväxt; vare jordens egare skyldig att derom draga försorg", måhända är allt för obestämdt formulerad, så att det måhända blir kinkigt nog att med denna lydelse i många fall bestämma när jordegaren skall kunna tvingas att draga försorg om skogens återväxt. Jag hoppas, att den ärade ordföranden i Lag-Utskottet, som ännu en gång begärt ordet, skall vid sitt nästa uppträdande lemna upplysning härom.

Såsom förut anförts var år 1874 skilnaden i Kamrarnes beslut ej af någon synnerlig betydighet. Båda Kamrarne erkände med Kongl. Maj:t statens rätt och pligt att, till afvärjande af vådorna

af skogens förstörande, ingripa i den enskildes disposition och skötsel af sin skog, och enda skilnaden var att Andra Kammaren i enlighet med Kongl. Maj:ts proposition beslutade, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, om jordegare som afverkat sin skog icke efter tvenne gånger ålagdt vite besörjde om dess återväxt, skulle ega att på jordegarens bekostnad verkställa återbesående eller plantering.

Lagstiftningsåtgärder i syfte att förekomma skogsbrist.
(Forts.)

Första Kammarens beslut åter innehöll, att Konungens Befallningshafvande vid nyssnämnda förhållanden endast skulle ega att meddela förnyade och förhöjda viten.

Af detta synes att skilnaden mellan besluten icke är så synnerligt stor, hvadan det förefaller mig något underligt att Lag-Utskottet kunnat såsom skäl mot motionen anföra, att då vid 1874 års riksdag Kamrarna icke kunnat förena sig i ett beslut, Utskottet saknat anledning att nu försöka en sådan sammanjemkning, och jag finner detta så mycket besynnerligare, som jag icke kan inse, att den misslyckade sammanjemkningen af Kamrarnes beslut vid 1874 års riksdag har det ringaste sammanhang med Herr Axells motion om en skogslag vid 1878 års riksdag. Såsom Herrarna veta har visserligen Kamrarnes sammansättning icke betydligt förändrats sedan 1874, i det flera nya ledamöter inkommit i denna Kammare liksom i Andra Kammaren. Vid sådant förhållande är det ju möjligt att det försök till sammanjemkning, som ligger i Herr Axells motion, kunnat lyckas, om Utskottet varit vid mindre negativt lynne, och för mig åtminstone är det obegripligt huru Utskottet kunnat på förhand så säkert veta, att en sammanjemkning var omöjlig på den grund att detta misslyckades i allra sista slutet af 1874 års riksdag.

För min enskilda del tror jag att det ärade Utskottet lika litet kunde veta detta som vindflöjeln vet hvaråt han kommer att peka i morgon. Lag-Utskottet har vidare sagt, att grundade (!) skäl förefunnits för Lag-Utskottets underlåtenhet härutinnan äfvensom framhållit att "*skogens bästa skydd vore dess insedda värde*". Detta är "en talemåade" som vi väl känna till, trosartikeln för alla som hylla "laissez aller" principen och som tänka "après nous la délugé". Vidare säger Utskottet att genom den ifrågasatta lagen skogsförödelsen icke skulle förekommas, utan endast när den väl egt rum föranleda till skyldighet att sörja för återväxt. Ja, är det ej detta det ifrågavarande lagförslaget afser? Det ärade Utskottet synes icke rätt hafva fattat hvarom fråga är — man vill ju icke ingripa i den enskildes dispositionsrätt öfver sin egendom, eller hindra honom att handskas med sin skog så väl eller illa han anser lämpligt och för sig fördelaktigt, utan endast med lagens hjälp söka förmå honom sörja för återväxten — det är ju detta som, så vidt jag kunnat fatta, åsyftas i så väl motionärens som reser-
vanternas förslag.

Jemför man Lag-Utskottets åsikter nu med dess yttrande vid 1877 års riksdag hvilket jag icke kan neka mig nöjet att uppläsa, såsom till alla delar öfverensstämmande med mina åsikter i frågan, så visar sig att den gamla satsen *ingenting lärt och ingenting*

Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogsbrist.
(Forts.)

glömt, endast till hälften kan tillämpas på ärade Utskottet. Det var då visserligen endast fråga om den s. k. Norrbottenslagen, men Utskottet uttalade i allmänna ordalag, "att så väl regeringen som representationen erkänt statens rätt och pligt att, till afvärande af vådorna utaf en allmännare skogsbrist, föreskrifva sådana inskränkningar i den enskildes dispositionsrätt öfver skogen, att dennas framtida bestånd kan betryggas, likasom att, vid tillämpning häraf, den grundsats gjort sig gällande, att skogslagstiftningen icke kan blifva för hela landet gemensam, utan, med hänsyn till skiljaktiga förhållanden, måste för särskilda orter blifva mer eller mindre olika". I motsats till den först anförda satsen visar detta den fortfarande tillämpligheten af det gamla ordspråket, "tempora mutantur et nos mutamur in illis". Under de föregående diskussioner som egt rum i denna Kammare rörande en förbättrad skogslagstiftning, hafva anförts åtskilliga exempel från utlandet. Jag vill nu icke upprepa dem, utan endast framhålla att det mig veterligt endast är undantagsvis som lagen för skogens skyddande, eller dess återväxt, saknas i andra civiliserade stater emedan man funnit detta vara det enda sättet att förekomma skogens utrotande, ty ju högre priset på trävaror stiger, ju mera kommunikationerna förbättras och ju lättare det derigenom blifver att förvandla skogskapitalet i penningar, desto mer gör skogsegaren detta utan afseende på framtiden, och härpå må ingen undra, då man känner att skogskapitalet på rot tillväxer i värde med 1 à 2 procent om året, men förvandladt i penningar med 5 à 6 procent, eller mera, beroende på huru penningarne skötas. Jag anser alltså, såsom jag förut framhållit, att enda sättet att förekomma bortslösandet af det oskattbara arf som vi emottagit af våra förfäder, med berättigande att förvalta och njuta afkastning af, men ej vanvärda, är här, liksom i utlandet, en skogslag, som hindrar förstörandet af hvad som bör betraktas icke såsom enskild tillhörighet utan det allmännas och efterkommandes, enär vårt lands beboelighet derpå är beroende.

Motståndare till en sådan skogslagstiftning hafva äfven anført att man bör betrakta skogsjorden såsom åker eller annan bärande mark, emedan den liksom de senare lemnar afkastning och att egaren nog sörjer för återväxten om han inser att skogen på det sättet gifver honom värdefulla skördar. Det är dock en betydlig skilnad mellan skogsjord och åkerjord. Den senare lemnar nemligen en skörd om året, under det att skogsjorden afkastar endast en mogen sådan på ett helt sekel, hvadan det således ligger mycket närmare till hands att söka uppdrifva åkerjordens produktion än skogens, som, om den skördas, gifver ny skörd icke i vår, utan först i våra barns och barnbarns tid. Dessutom borde denna fråga betraktas icke blott ur den synpunkt att endast penningvärdet skulle vara skogens skydd, utan fastmer med hänsyn till det landets väl, som vi älska framför alla andra på jorden, och man bör komma noga ihåg, att: "Skog kring elfvastrand Ej blott ger dyrbar timmerlast Men kläder ett fosterland" — och att: Mark

Lagstiftningsåtgärder i syfte att förekomma skogsbrist.
(Forts.)

Gotlandslagen har sina brister, det måste jag erkänna, men den har dock öfvervägande förtjenster. De brister, som hittills visat sig, bestå hufvudsakligen deri att man icke kan ålägga en person, som har sköflat sin skog, att åter plantera densamma och vidare att då man kommer underfund med att en skogsegare är i beråd att sköfla sin skog, kan man icke hastigt nog träda emellan. derföre att författningen bestämmer, att man först skall höra skogsegaren och inhemta hans förklaring och sedermera skicka en jägerijtjinsteman att besigtiga skogen, innan förbud får meddelas. Finge man i stället straxt skicka jägeribetjeningen, så snart det vore känt att en skogssköfving företoges, så kunde ett förbud meddelas ad interim och sedermera skogsegaren höras; och då vunnes mycket, som efter nuvarande förhållanden förloras.

Det kan måhända vara för Kamraren af något intresse att erfara något om de verkningar Gotlandslagen synts medföra inom detta län. Den började tillämpas år 1860 och har således varit i verksamhet nära 18 år och då den började sin verksamhet var det icke, såsom en föregående talare nämnde, mot en ensam handlande som den var riktad, utan det var emot många, som hade ångsågar på ön och inköpte stora skogssträckor för att nedhugga dem. Så snart en del skogsegare, med tillämpning af den nya lagen, hade fått förbud på sina skogar till följd af öfverafverkning, så visade sig genast verkningarne deruti, att så småningom minskades ångsågarnes antal till mindre än hälften. Förut hade skogsegarne oförnuftigt ingått på kontrakter, utan att bestämma dimensionerna på det virke köparen fick hugga, men i följd af de förbud, som utkommit, hafva de blifvit försigtigare och hafva i sina senare kontrakt bestämt, att träd under vissa dimensioner icke finge ingå i kontraktet och vidare att ett visst antal fröträd skulle lemnas på tunnlandet inom de trakter der den så kallade äldre skogen försåldes. Dessa äro verkningarne af Gotlandslagen och de kunde vara lika goda, hvarhelst man hade en sådan lag. Annu då jag började min verksamhet på Gotland, kunde man få se vid landthamnarne stora berg af lådribbor uppstaplade och det var ungskogen, som på detta sätt förstördes. Numera ser man sällan eller aldrig någon sådan syn vid dessa landthamnar just till följd af den nya lagen.

Under femårsperioden 1871—1875 hafva 56 mål rörande skogssköfving varit anmälda hos länsstyrelsen. Af dessa 56 mål hafva 48 blifvit anmälda af kronobetjeningen, sedan dessa fått cirkulär från länsstyrelsen, att de skola öfvervaka, att skogslagen hålles vid makt, och endast 8 af kommunalnämnden; och det kan mycket tydligt skönjas, att af dessa 8 mål, som kommunalnämnden afgifvit, har uti flera grunden till angifvelsen icke varit lagens upprätthållande utan enskild hämnd. Uti 35 af dessa 56 mål har länsstyrelsen under dessa 5 år meddelat förbud. Dessa förbud hafva meddelat viten på minst 300 och högst 500 kronor, beroende af storleken och beskaffenheten af skogarne och den våda, som låge i öfverafverkningen. I de 21 återstående målen, som icke föranledt förbud, har det visserligen visats, att skogarne varit sköflade, men denna sköfving hade inträffat förrän författningen

som härjas med sorglöst sinn' Ej blott är en mager hemmanslott
Men en flik af fosterjord“.

*Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogsbrist.*
(Forts.)

Grefve Horn: För vårt land är det väl erkänt vara af den största vigt, att en förnuftig hushållning handhafves med de enskilda skogarne. Denna princip har gjort sig gällande redan i många år och har blifvit antagen af båda statsmakterna, hvilket bäst visar sig af de i landet redan befintliga lagar, som gälla för vissa orter. Således behöfver jag icke härutinnan vidare orda för att vederlägga den näst siste talaren, som var af motsatt åsigt. Man kan visserligen tänka sig, att man kunde förekomma skogsbrist i någon mån genom att ändra vissa lagar, som nu finnas inom landet och som äro så beskaffade till sitt innehåll, att de icke i så oväsentlig mån bidragit till skogssköfvingen. Dit hör skiftesstadgan med afseende på skogsliqvider och isynnerhet vår nu gällande stängselförfattning. Men det är icke nog att vinna ändamålet genom ändring i dessa författningar, utan vi måste efter min uppfattning vidtaga andra kraftiga åtgärder för målets vinnande; och andra finnas icke än att gå i spåren efter åtskilliga utländska stater och sålunda få en så förnuftig skogslag, som vi kunna komma öfverens om.

De lagar vi nu hafva för speciella delar af landet äro *Gotlandslagen* och *Norrbottnenslagen*. Dessa gå i olika riktning; *Gotlandslagen*, kan man säga, hämmar icke någon förnuftig skogshushållning, som deremot *Norrbottnenslagen* i viss mån gör. *Gotlandslagen* meddelar endast förbud att öfverafverka, men hindrar icke skogsegaren att på ett förnuftigt sätt göra sig skogen till nytta, men *Norrbottnenslagen* åter försvarar skogsskötselns i ganska väsentlig mån, isynnerhet för den mindre skogsegaren. Det är visserligen sant, att det är medgifvet, enligt *Norrbottnenslagen*, att anlita en skogstjensteman, som meddelar yttrande, huruvida ungskog får huggas under vissa dimensioner; men det kunna de stora skogsegarne begagna sig af, emedan anlitaandet af en skogstjensteman för dem icke blir så kostsamt, hvaremot det för en mindre skogsegare icke är så litet känbart att bekosta två resor för skogstjenstemannen, först för att besigtiga skogen och sedan för att afstämpla hvarje träd, som skall blifva föremål för afverkning. *Gotlandslagen* fordrar icke någon annan kontroll än en okulär besigtning för att bedöma, om det är för mycket afverkad eller icke, då deremot *Norrbottnenslagen* fordrar en mycket svår och dyrbar kontroll, så dyrbar att det kan vara fråga om icke just dessa kostnader betaga den fördel, som af lagen skulle kunna vinnas. *Gotlandslagen* inverkar icke menligt på skogsafverkningen i andra orter, men detta gör *Norrbottnenslagen*, emedan, efter mitt förmenande, om industrien icke kan taga sitt behof i Norrbotten, så söker den att få detta behof fylldt på andra ställen. *Gotlandslagen* har icke detta fel med sig, emedan, om icke öfverafverkning sker, så finnes icke något hinder för att fälla ungskog. Vidare har *Gotlandslagen* framför *Norrbottnenslagen* den stora fördelen, att *Gotlandslagen* afser *all* skog, då deremot *Norrbottnenslagen* endast afser barrskog.

skulle tillämpas, och vid det förhållandet ansåg länsstyrelsen förbud mot dessa icke kunna meddelas. Några af dessa mål voro ock af den beskaffenhet, att afverkningen egt rum å sådan mark som uppenbarligen var egnad mera för åker och äng än för skogsbörd; och af den anledningen ogillades angifvelserna i de målen. Sjelfva förbuden, som länsstyrelsen meddelat, hafva varit af olika beskaffenhet. Då man har sett, att en skog redan blifvit så öfverafverkad, att knappast mera än till husbehof fans för hemmansägaren, har länsstyrelsen vidtagit den åtgärden att meddela förbud för afsalu, med rättighet enligt författning att begagna skogen till husbehof och på andra ställen åter, der det till exempel befunnits, att en hemmansägare, som hade skog på 2 å 3 ställen, hade raserat eller åtminstone öfverafverkat skog på 20 å 30 tunnland, har sådant förbud meddelats, att på öfriga ställen af hemmanets skog afverkning icke finge ske i annan mån än att det skulle lemnas qvar träd af vissa dimensioner såsom af 2 fots omkrets 2 fot ofvan marken och dessutom ett visst antal fröträd på visst afstånd från hvarandra och af vissa dimensioner.

Denna lag har icke gjort ondt och kan ingenstädes göra ondt, ty den tvingar befolkningen endast att på ett klokt sätt hushålla med sina skogar och den hindrar icke folket från att fritt, eller åtminstone förnuftigt fritt, hushålla med skogarne. Det kan måhända vara af en viss betydelse att få veta, huruvida de besigtningstkostnader, som föranledts af angifvelserna varit stora inom länet. Vi veta, att i alla de mål, der skogsegaren blir dömd eller förbud meddelas, skall han betala besigtningstkostnaden, men då han icke blir dömd eller angifvelsen ogillas, skall landstinget betala denna kostnad. I detta afseende skall jag be att få upplysa, att år 1871 kostade dessa besittningar landstinget 263 kronor 68 öre, år 1872 21 kronor 67 öre, år 1873 149 kronor 66 öre, år 1874 125 kronor 45 öre, år 1875 306 kronor 83 öre, tillsammans 867 kronor 29 öre på 5 år, eller i medeltal 173 kronor 45 öre per år, hvilket icke tyckes vara någon dryg utgift för landstinget för en så god sak.

Jag återkommer nu till det förslag, som föreligger Riksdagen till pröfning. Hvad sjelfva Herr Axells motion beträffar, saknar den ett viktigt stadgande, nemligen ett förbud för öfverafverkning, hvilket, enligt den erfarenhet Gotlandslagen gifvit, bör finnas i en sådan lag. Vidare har han ställt påföljden för uraktlåten återplantering hufvudsakligen på det förhållande att skogsegaren skulle vara skyldig att lemna den skog, han icke åter planterat, till kommunen efter expropriationsgrund, det vill säga mot ersättning efter expropriationsgrund. Jag hemställer till Kammarens ledamöter, om någon tror, att det ofta skulle inträffa, att en kommun skulle anmäla sig till att under dylika omständigheter expropriera en sådan skogslapp för att göra en skogsplantering. För min del tror jag det icke och jag anser derföre icke, att detta förslag är lämpligt. Deremot är det förslag, som reservanterna aflemnade och som är ungefär detsamma, som innefattades i Kongl. Maj:ts proposition till 1874 års Riksdag, enligt min åsigt, ett mycket godt

Lagstiftningsåtgärder i syfte att förekomma skogsbrist.
(Forts.)

*Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogs-
brist.*
(Forts.)

förslag i dess väsentliga delar, och hvad som gläder mig mycket, till följd af den erfarenhet jag vunnit, är att det helt och hållet sluter sig till de principer som Gotlandslagen innehåller. Men detta förslag är bättre i så fall, att det innefattar äfven återplanteringskyldighet för den som afverkar sin skog. Detta reservanternas förslag undanrödjer äfven en af mig mot Gotlandslagen anmärkt brist, i det att 4:de § nämner om berättigande för Konungens Befallningshafvande att, der det af omständigheterna påkallas, genom särskildt beslut ställa skog tills vidare under förbud, innan slutligt beslut rörande afverkningsmålet fattas. Detta förslag har likvisst ett väsentligt fel. Gotlandslagen talar om att skog skall bevaras endast på mark, som är till skogsbörd tjenlig, men nämner ingenting om beteshage. Reservanternas förslag deremot innefattar i första § nödig beteshage under samma kategori som åker och äng, eller med andra ord att i afseende på den skog, som står på nödig beteshage, är lagen icke tillämplig. Jag skulle helst hafva sett att dessa ord "användes till nödig beteshage" bortginge, men jag är rädd, att det möjligen skulle kunna föranleda att reservanternes förslag derigenom skulle falla, så att jag vill inskränka mig till en annan mindre anmärkning och det är den att få utbyta ordet "användes" mot ordet "afstänges" i enlighet med några reservanternes förslag. Här står: "användes mark till nödig beteshage" etc. Det kan ju sägas om hvilken utmark som helst, att den kan användas till nödig beteshage och, om dessa ordalag skulle bibehållas, vet jag sannerligen icke på hvad slags mark författningen vore tillämplig. Deremot vore det något strängare och något tydligare, om man i stället satte ordet "afstänges till nödig beteshage."

Lika med den siste talaren och oaktadt jag, på sätt jag påpekat, finner brister i förslaget, vill jag hellre hafva en lag med ringa brister än ingen lag, och därför anhåller jag att Kammaren ville med afslag å Utskottets betänkande i denna del bifalla reservanternas förslag först i 1 § med den förändring att ordet "användes" utbytes mot ordet "afstänges". Vinner denna min framställning bifall i Kammaren, så kommer jag att begära att de öfriga paragraferna i reservanternas förslag sedermera måtte bifallas.

Herr von Gegerfelt: Den förste talaren som näst efter mig hade ordet yttrade, att jag framkommit med en ny konstitutionel teori, då jag ansåg att vid redaktionen af denna lag afseende borde fästas vid 1874 års åsikter. Jag ber att få säga att jag icke kommit till någon teori alls, utan behandlar frågan så praktiskt som möjligt. Jag understödde nemligen förslaget, emedan jag ansåg att lagstiftningen bör gå i den riktningen och förmodade att det kunde antagas till följd af de åsikter som Kammarens ledamöter uttalade år 1874. Det är helt enkelt detta, som den ärade talaren kallar för en ny konstitutionel teori. Samme talare har äfven sagt att det finnes så många skilda förhållanden inom landet, att en och samma lag icke kan passa för hela landet. Det är just

detta som det förevarande förslaget har fäst afseende vid och därför gjort lagens antagande beroende på landstingens framställningar till Kongl. Maj:t. Jemväl har denne talare åberopat såsom skäl för sina åsikter, att enligt officiella berättelser 75 procent af landets yta är beväxt med skog och att det således finnes tillräcklig skog. Det är nog sant, om den vore jemnt fördelad öfver hela landet, men jag tror att i södra delarna af landet det icke är så godt derom att det icke är af stor vigt att tillse att planteringar ske. Samme talare har ansett svårigheter möta att bestämma hvad som skulle anses vara den egentliga skogsmarken. Detta har jag icke hört, och hvilken skogstjensteman som helst bör väl kunna säga hvad som skall anses såsom sådan mark. Att den enskilde genom en så beskaffad lagstiftning skulle sättas under en tryckande polisuppsigt kan jag heller icke finna, ty ställer han sig lagar och författningar till efterrättelse, så undgår han en dylik uppsigt, hvaremot hvarje menniska, som icke vill efterleva bestående lagar, måste underkasta sig att vara föremål för en noggrannare tillsyn, och jag kan för ingen del instämma med den ledamot af bondeståndet som en gång yttrade, att kronobetjeningen icke vore till någon nytta utan blott till hinder.

Den andre talaren i ordningen, som skänkte förslaget välvilligt bifall, framstälde dock några anmärkningar, som han särskildt uppmanade mig att besvara. Han nämnde först, att den ifrågasvarande lagen icke innehölle något direkt stadgande mot förödelse af skog eller till förekommande af skogsköp. Hvad det förra beträffar, är motion derom icke väckt, och då lagstiftningen valt den princip att ålägga skogsegaren att sörja för skogens återväxt, har den derigenom ansett sig kunna undvika det förhatliga i att inskränka hans dispositionsrätt till skogen. Enligt det framlagda förslaget eger han sådan rätt mot skyldighet för honom att tillse, att annan skog kommer i stället. Denne talare, Herr Adelsköld, yttrade sig äfven angående svårigheten att bestämma, när egaren kan tvingas att vidtaga härför erforderliga åtgärder. Det är något som beror på Konungens Befallningshafvande, och landshöfdingen i Gotlands län, som nyss yttrade sig, visade att någon svårighet härutinnan icke alls förefinnes.

Hvad slutligen angår Grefve Horns anmärkningar rörande uttrycket "nödig beteshage", vill jag erinra att detta tillägg gjordes vid 1874 års riksdag för att det icke skulle medföra så stora svårigheter som eljest, och då jag för min del ansett att de anmärkningar, som i detta afseende blifvit framställda, böra så vidt möjligt är tillgodoses, har jag funnit mig icke kunna stryka detta stadgande. Hvad åter angår den bestämmelsen att beteshage skulle afstängas, möter det förhållande, att all lagstiftning går i den riktning att i skogsegarens intresse minska stängselskyldigheten, och det vore temligen eget att i en skogslag stadga en ny skyldighet att hägna icke mot andras kreatur utan mot sin egen rätt att afverka skogen. För öfrigt anser jag att lagförslaget kommit i en egen ställning derigenom att det framlagts i form af en reservation och således icke kunnat paragrafvis behandlas, så-

*Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogsbrist.*
(Forts.)

som eljest plägar ske i Lag-Utskottet, och denna oegentlighet kan icke hjälpas på annat sätt än genom att återremittera detsamma till Utskottet, med yrkande att det måtte framkomma såsom ett Lag-Utskottets förslag. Men då detta icke kan ske vid denna riksdag vidhåller jag mitt yrkande om bifall till reservationen, dervid jag tillika fäster uppmärksamheten på att detta yrkande afses lagförslaget i dess helhet, icke, såsom Grefve Horn framstälde sitt yrkande, endast 1 §.

Friherre Åkerhielm: Sedan Kammaren hört Lag-Utskottets ordförande i sitt första anförande redogöra för den reservation han mot Utskottets hemställan afgifvit och i sitt senare anförande bemöta de skäl, som mot hvad han här först yttrat blifvit framställda, torde Kammaren benäget tillåta en af Utskottets ledamöter, som icke antecknat sig såsom reservant mot Utskottets förslag och icke heller aktat nödigt angifva att han icke deltagit i den slutliga behandlingen af ärendet, att här få i någon mån söka göra gällande de skäl, som, vid den ståndpunkt, på hvilken frågan befinner sig, synas tala för att Riksdagen med någon varsamhet må behandla en fråga af den beskaffenhet som den som finnes i reservationen särskildt omförmäld. Redan den omständighet att, på sätt Herr von Gegerfelt här har erinrat, den form af reservation, det af honom framlagda förslag har, icke gör det rätt lämpligt att diskutera hvarje paragraf i detta förslag, gifver anledning till en lätt förklarlig önskan att, då Riksdagen redan är så långt framskriden, man hellre måtte, såvidt icke en synnerlig fara står för dörren, med lugn se tiden an och hellre söka få fram ett värdefullt förslag till näst sammanträdande Riksdag än att nu i en hastig vändning med afslag å Utskottets betänkande genast antaga en icke paragrafvis diskuterad reservation.

I öfverensstämmelse härmed har äfven Herr von Gegerfelt riktigt förutsatt att en återremiss till Utskottet måhända vore hvad som borde yrkas, och yrkas en sådan återremiss skall jag icke hafva något annat deremot än att vi i dag skrifva den 15 Maj, hvarjemte jag skulle vilja tillägga, att jag icke tror, det faran för, att den enskilde skulle nu så synnerligen misshushålla med sin skogsegendom, kan vara så stor, att ett af *reservanter* framlagdt lagförslag nu måste i en klump antagas. Det förefaller mig så stridande mot Första Kammarens vana att så göra, att jag hoppas, det Kammaren icke skall ogilla den mening, som hellre vill se tiden an. De nuvarande konjunkturerna äro icke sådana att enskild vinningslystnad kan mana till någon synnerlig skogsafverkning, utan förhållandena äro tvärtom sådana, att en hvar måste se sig väl för, innan han nedlägger något kapital på skogshandtering, hvadan jag anser, att tidpunkten icke är sådan, att den bör ingifva någon oro. Men hvad som särskildt belyser frågans nuvarande ställning och det svåra i den lösning deraf, som man sökt åstadkomma, har äfven af Lag-Utskottets ordförande i någon mån blifvit berördt, då han förmodade att Kammarens ledamöter hufvudsakligen fäst sig vid, huru splittrade meningarna i

*Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogsbrist.*
(Forts.)

frågan varit inom Lag-Utskottet. Herr von Gegerfelt beklagar på samma gång, att ett sådant förhållande skulle inträffa år 1878, då enigheten varit så stor vid 1874 års riksdag. Jag kan icke dela denna hans uppfattning, enär jag tror att oenigheten vid innevarande riksdag är densamma som år 1874 förekom. Då förelåg ett af Kongl. Maj:t utarbetadt förslag, ett af Utskottets majoritet, som betydligt skilde sig derifrån, och ett af dess minoritet, som icke oväsentligen afvek från de båda förra förslagen. Den ena Kammaren biföll förslaget från Utskottets majoritet, hvaremot Medkammaren, denna Kammare, antog reservanternas förslag. Visserligen har en talare, Herr Adelsköld, här yttrat, att skilnaden mellan dessa Kamrarnes beslut var högst obetydlig, och jag skall icke tvista om hans uttryck, utan vill blott såsom min mening framhålla, att då den ena Kammaren ansåg att uraktlåtenheten att efterleva lagen borde straffas endast med vite, men den andra Kammaren hyllade den åsigt, att ett fridlysningsförbud vore nödvändigt, och att Konungens Befallningshafvande skulle ega rätt att förbjuda den enskilde skogsegaren att såsom hittills bruka sin jord, tycker jag, att skilnaden var betydlig, hvilken uppfattning äfven delades af 1874 års Särskilda Utskott, som förklarade, att en sammanjemkning mellan så stridande beslut icke vore möjlig; och denna åsigt gillades äfven af 1874 års Riksdag, då den godkände Utskottets betänkande. Skiljaktighet mellan meningarna i denna fråga är alltså icke ny, utan uppkom så snart det Kongl. förslaget började att granskas. Det ligger också i sakens natur att i ett land med den stora utsträckning i norr och söder, som Sverige eger, hos representanterna skola göra sig gällande helt olika åsikter om behöfligheten af skydd uti ifrågavarande afseende och angående det sätt hvar på lagstiftningen skall kunna ingripa i och för värnandet af det allmännas rätt. Så kommer nog äfven framdeles att städse blifva förhållandet hos oss, och jag betvivlar därför, att det blir så särdeles lätt att finna en sammanjemkning mellan de skilda meningar i frågan, hvilka tillföre brutit sig mot hvarandra. I alla händelser kan jag icke gå in på att det kan vara skäl att nu på rak arm taga ett af reservanter framlagdt förslag, godkänna det i sin helhet och derigenom anse sig hafva löst frågan och hafva funnit den hittills så svåra sammanjemkningen, för såvidt icke en bestämd fara står för dörren, men detta tror jag icke någon kan påstå för närvarande vara förhållandet, utan synes mig tvärt om, såsom jag förut framhållit, omständigheterna vara sådana att vi med lugn kunna se tiden an, under det vi erkänna det arbete, som blifvit nedlagdt på försöket att lagstifta i ärendet, och öfverlemnna åt näst sammanträdande Riksdag att, då den finner lämpligt, åter taga frågan om hand.

Vid det särskilda förhållande att jag just nu i en hviskning blifvit upplyst om att Andra Kammaren redan lärer hafva afgjort frågan och att dess utgång således vid denna riksdag torde vara gifven, anser jag grannligheten bjuda mig att icke längre uppehålla Kammarens tid och får därför inskränka mig till att yrka

*Lagstift-
ningsåtgär-
der i syfte
att förekom-
ma skogsbrist.*

bifall till det afslag å Herr Axells motion, hvarom Utskottet i första punkten hemstält.

Den vidare öfverläggningen uppsköts, och Kammaren åtskil-
des kl. 3 e. m.

In fidem
O. Brakel.